

XXe aniversari

JULIOL/SETEMBRE 2009

Núm. 27

Fragment del cartell de la inauguració del curs 2009-2010, obra de Joan Pere Viladecans

Línia

Butlletí Informatiu
UNIVERSITAT
POMPEU FABRA

LA UPF FA VINT ANYS

El 22 de setembre comença el curs acadèmic 2009-2010, sens dubte especial per la celebració del 20è aniversari de la UPF i perquè tota l'oferta docent de primer curs estarà formada per titulacions de grau: se n'impartiran un total de 21, plenament adaptades a l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior i verificades per l'ANECA, una fita remarcable que poques universitats espanyoles han aconseguit.

Pel que fa als graus de nova creació, tots van tenir una molt bona acceptació en el procés de preinscripció universitària del passat mes de juliol. Cal destacar el grau en Periodisme, amb una nota de tall de 8,33 (la segona més alta de la UPF) i una relació de 5 a 1 entre demanda i oferta;

o els graus en International Business Economics, Criminologia i Polítiques Públiques de Prevenció, i Llengües Aplicades, amb unes notes de tall de 7,54, 6,36 i 5,11, respectivament.

El curs 2009-2010, dedicat a la celebració del 20è. aniversari, s'inaugurarà oficialment el 29 de setembre, durant un acte presidit pel rector Josep Joan Moreso, que tindrà lloc al campus de la Comunicació - Poblenou. Georg Winkler, rector de la Universitat de Viena i expresident de la European University Association (EUA), pronunciarà la lliçó inaugural "The competitiveness of european universities: How to enhance systems competition in Continental Europe?".

- 3 Graduaçió de la promoció 2009 de màsters i doctorats
- 4 Impuls a la formació de tècnics d'immigració
- 5 Luis Moreno-Ocampo clou el curs dedicat a la justícia global
- 6 El Reactable com a eina terapèutica en l'autisme
- 9 Col·laboració entre la UPF i FEDEA
- 11 "Taló d'Aquil·les" per combatre els virus

En el context de la plena implantació a la UPF de l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior (EEES), amb les 21 titulacions de grau —el 100% de les titulacions pròpies— que s'impartiran aquest curs 2009-2010 ja verificades per l'ANECA, la UPF està immersa en el procés d'elaboració d'un pla per fixar l'estratègia de la Universitat en els pròxims anys. Aquest marc d'actuació general, que anomenem "Estratègia UPF25 Anys", és un pla global que mira a l'horitzó del 2015, que és quan la Pompeu Fabra complirà 25 anys, i que servirà de full de ruta per assolir els objectius fixats prèviament.

El pla estratègic es concep a partir de la visió següent: la UPF ha d'esdevenir una de les universitats capdavanteres a Europa, mitjançant un model d'identitat pròpia teixit amb una docència de qualitat, la proximitat als estudiants, una màxima internacionalització i una rotunda orientació cap a la recerca i a la innovació. L'assoliment d'aquestes ambicions i alhora il·lusionant objectiu general s'articularà al voltant de quatre eixos principals: docència de qualitat, internacionalització, recerca d'excel·lència i governança i gestió eficient.

En l'àmbit de la docència ja s'està treballant per fer un desenvolupament més flexible de l'EEES i introduir els graus interdisciplinaris que, amb uns continguts transversals, serviran per fer més atractiva l'oferta docent. També s'estan fent els esforços necessaris per consolidar un model de docència internacional i ampliar les aliances internacionals i els estudis transversals en el grau i el postgrau. D'altra banda es preveu consolidar l'estructura de la universitat i el model de recerca en campus i parcs científics. Al mateix temps, volem millorar el nostre sistema de governança intern i l'eficiència en els nostres processos, o sigui, dins del marc legal que tenim, arribar a ser més àgils a l'hora de prendre les decisions que siguin necessàries. Finalment, volem augmentar la capacitat de lideratge en el Grup UPF i generar una gestió de les persones i de l'organització més moderna, flexible i actual.

En l'elaboració d'un pla d'acció estratègica, la participació és un element cabdal. Així, l'elaboració d'aquest document està sent fruit de la col·laboració de moltes persones de la comunitat universitària. S'han mantingut diverses trobades amb col·lectius determinats (càrrecs acadèmics i administratius, Consell Social), i se'n faran més amb els representants dels estudiants i del personal d'administració, per enllestir el text definitiu que es preveu que sigui aprovat aquesta tardor pel Consell de Govern.

José Manuel Lara clou el màster en Edició

José Manuel Lara Bosch, president del Grup Planeta, va impartir la conferència de cloenda de la catorzena edició del màster en Edició de l'IDEC-UPF, durant un acte que va tenir lloc el 18 de juny a l'auditori de l'IDEC, i que va estar presidit per Miquel Oliver, vicedirector de Qualitat i Estratègia Institucional de la Universitat. També hi van intervenir els codirectors del màster en Edició, els professors del Departament d'Humanitats de la UPF Dolors Oller i Javier Aparicio.

Sota el títol "1969-2009, 40 años en el mundo editorial", José Manuel Lara va oferir una anàlisi de l'evolució del sector editorial en els darrers quaranta anys, des de la perspectiva del Grup Planeta.

DOLORS OLLER, MIQUEL OLIVER, JOSÉ MANUEL LARA I JAVIER APARICIO

Estudi sobre els usos lingüístics entre l'estudiantat

Finançat pel Comissionat per a Universitats i Recerca de la Generalitat de Catalunya, l'estudi "Usos, actituds i identitats lingüístics entre l'estudiantat universitari" ha estat elaborat durant el curs 2008-2009 pels serveis lingüístics de vuit universitats públiques catalanes: UB, UAB, UPC, UPF, UdL, UdG, URV i UOC.

La metodologia utilitzada per elaborar aquest treball inclou tècniques quantitatives i qualitatives. El mòdul

quantitatiu s'ha dut a terme a partir d'una mostra de 2.989 enquestes en línia, mentre que el qualitatiu s'ha basat en la tècnica de grups de discussió.

Algunes de les conclusions que es desprenen de l'estudi són que el 76% de l'alumnat considera que l'ús del català és predominant respecte a l'ús del castellà, però només un 56% creu que aquesta situació es mantindrà en el futur. Respecte a l'anglès, un 75% considera que aquesta llengua és poc o gens present a la universitat actual i un 44% li atorga un paper destacat.

Acord per estudiar dues importants col·leccions de papirs

La UPF, el Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC), l'Abadia de Montserrat i la Companyia de Jesús a Catalunya van signar el 26 de juny, al monestir de Montserrat, un conveni de col·laboració per mitjà del qual les quatre institucions desenvoluparan un projecte de recerca conjunt, que té com a objectiu fer accessibles a la comunitat científica internacional i a la societat en general els fons documentals de les col·leccions papirologiques Roca-Puig i Palau Ribes. El projecte preveu digitalitzar, estudiar i editar ambdós fons propietat de l'Abadia de Montserrat i de la Companyia de Jesús, respectivament, i que es consideren els més importants de l'estat espanyol.

La signatura del conveni va anar a càrrec de Josep Joan Moreso, rector de la UPF; Lluís Calvo, coordinador institucional a Catalunya del CSIC; Josep M. Soler, pare abat de Montserrat, i Lluís Magriñà, pare provincial de la Companyia de Jesús. Per part de la UPF, participa en el projecte Alberto Nodar, investigador del Departament d'Humanitats, conjuntament amb l'Institut de Llengües i Cultures

del Mediterrani i Orient Pròxim del CSIC.

La col·lecció de l'Abadia de Montserrat consta de més de 1.500 peces, entre papirs i pergamins, que van des de l'època ptolemaica fins al segle x d. C., escrits fonamentalment en grec i en copte. Pel que fa a la col·lecció de la Companyia de Jesús, inclou més de 2.000 manuscrits, escrits en set llengües diferents, que abasten des del segle VII a.C. fins al x d.C.

LLUÍS CALVO, LLUÍS MAGRIÑÀ, JOSEP M. SOLER I JOSEP JOAN MORESO

Graduació de la promoció 2009 de màsters i doctorats

Prop de 200 nous doctors i graduats de màsters oficials, corresponents a la promoció 2009 de la UPF, acompanyats dels seus familiars i amics, van participar en la tercera edició de l'acte acadèmic de graduació de màsters oficials i doctors, que va tenir lloc el 7 de juliol a l'auditori del campus de la Ciutadella.

La part principal de l'acte va ser la lliçó de graduació, que sota el títol "Of mice and men: reflexions sobre l'ètica de l'experimentació amb animals" va impartir Lluís Ferrer, exrector de la UAB. La resta del programa va incloure les parts següents: lliurament dels diplomes commemoratius als nous doctors i graduats; lliurament dels premis del Centre de Supercomputació de Catalunya (CESCA) a les tres tesis doctorals de la UPF que han estat més consultades durant el curs

Sant Andreu; Emilio Eguía, vicerector d'Estudiants de la Universitat de Cantàbria, i Víctor Menéndez, director de Recursos Humans d'Espanya del Grupo Santander.

IMATGE DE LES JORNADAES DE SERVEIS UNIVERSITARIS D'OCCUPACIÓ INTERNACIONAL

Nou càrrec per a María Morrás

María Morrás, vicerectora de Relacions Internacionals de la UPF, va ser elegida membre del Comitè de Direcció del Consell per a la Formació Doctoral (Council for Doctoral Education, CDE) per al curs 2009-2010. Es tracta d'una institució internacional que pertany a l'Associació d'Universitats Europees, la missió de la qual és contribuir al desenvolupament de la formació doctoral i de recerca a Europa.

Entre els objectius que té previst la CDE hi ha, entre d'altres, organitzar conferències i seminaris sobre temes d'interès per a la comunitat universitària europea; impulsar les bones pràctiques acadèmiques i proveir informació per a l'anàlisi i la difusió dels resultats obtinguts, o elaborar recomanacions en matèria de noves tendències i noves formes de desenvolupament dels programes de doctorat en relació amb la formació del personal investigador.

MARÍA MORRÁS

LUIS MORENO-OCAMPO CLOU EL CURS DEDICAT A LA JUSTÍCIA GLOBAL

Luis Moreno-Ocampo, fiscal de la Cort Penal Internacional (CPI), va impartir la conferència "Justicia global y local: el estatuto de Roma tras seis años de su entrada en vigor", que va tancar el programa d'activitats que la UPF va organitzar el curs 2008-2009 al voltant de la justícia global. La conferència del fiscal en cap de la CPI va tenir lloc el 19 de juny a l'auditori de l'edifici Mercè Rodoreda del campus de la Ciutadella, i va estar presidida pel rector Josep Joan Moreso.

Aquest acte també va suposar la cloenda del màster en Ciències Jurídiques, i per aquest motiu, el seu coordinador, el professor de Dret Penal de la Universitat David Felip, va pronunciar unes paraules. Seguidament el conferenciant va ser presentat per Jesús María Silva, catedràtic de Dret Penal de la UPF. En acabar la seva conferència, Luis Moreno-Ocampo va respondre les nombroses preguntes dels estudiants i professors presents a l'acte. Ja fora de l'auditori, el rector li va lliurar un regal institucional i el fiscal Luis Moreno va signar en el Llibre d'Honor de la Universitat.

Luis Moreno-Ocampo (Buenos Aires, 1952) va estudiar Dret a la Universitat de Buenos Aires, en la qual es va graduar el 1978. Després d'exercir com a fiscal davant la Càmera Federal d'Apel·lacions del Penal argentina i d'obrir una oficina d'advocats dedicada a lluitar contra la corrupció, el juny del 2003 va ocupar el càrrec de fiscal de la Cort Penal Internacional. En l'exercici de les seves funcions, coordina un grup de fiscals que recorren el món en busca de proves que serveixin per fonamentar les seves acusacions de crims de genocidi, lesa humanitat i crims de guerra.

JESÚS M. SILVA, LUIS MORENO-OCAMPO, JOSEP JOAN MORESO I DAVID FELIP

EL REACTABLE COM A EINA TERAPÈUTICA EN L'AUTISME

L'autisme és una discapacitat que afecta el desenvolupament normal de la comunicació i les interaccions socials en general. Recentment un estudi d'Olivier Lalonde, realitzat com a projecte final de la primera edició del màster oficial en Tecnologies del So i de la Música, sota la direcció de Sergi Jordà, investigador del Grup de Recerca en Tecnologia Musical de la UPF i creador del Reactable, ha investigat l'efecte d'aquesta tecnologia musical en l'estimulació sensorial de nens autistes.

Durant un període de vuit dies, amb el degut consentiment informat dels pares, set nens amb autisme del centre AMPANS (Manresa, Barcelona) van explorar individualment, amb el suport dels seus terapeutes, les diverses característiques d'aquest instrument musical. Els resultats d'aquesta prova pilot han posat de manifest un esperançador desenvolupament dels nens en la seva capacitat d'interacció.

COM AFRONTA EL CERVELL LA PRESA DE DECISIONS

Larissa Albantakis, sota la direcció de Gustavo Deco, investigador ICREA i director del Grup de Recerca en Neurociència Computacional, ha publicat un article al *PNAS* en què mostra el nombre d'alternatives que pot gestionar el cervell en la presa de decisions. L'estudi conclou que en augmentar el nombre de neurones que intervenen en cada possible alternativa s'incrementa la capacitat d'elecció amb independència del nombre de decisions possibles, la qual cosa és interpretada pels autors com un avantatge evolutiu.

Per arribar a aquestes conclusions, els autors han dissenyat el model neuronal que més s'ajusta a la realitat física quan es presenten més de dues alternatives possibles a l'hora de decidir. Fins ara, els models existents eren capaços de simular tan sols dues possibilitats d'elecció. D'aquesta manera han pretès reproduir i explicar les dades biofísiques i de comportament observades en la presa de decisions.

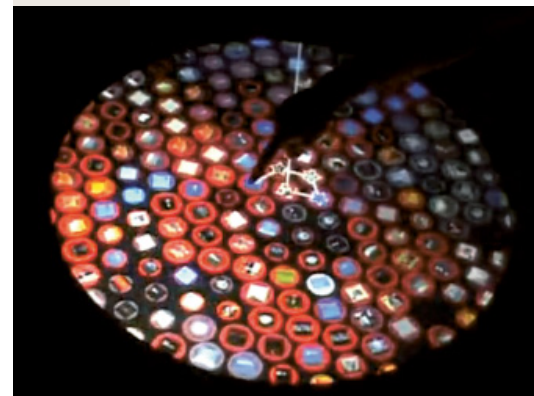
SERVEI LINGÜÍSTIC PER ALS IMMIGRANTS

El Laboratori de Lingüística Forense (ForensicLab) de l'Institut Universitari de Lingüística Aplicada (IULA), juntament amb la plataforma UPF Solidària, ofereixen un servei gratuït d'assessorament lingüístic, donat per lingüistes qualificats i adreçat a persones immigrades sense recursos. És una iniciativa encapçalada per M. Teresa Turell, professora del Departament de Traducció i Ciències del Llenguatge i investigadora principal de ForensicLab. Els interessats podran tramitar la sol·licitud a través d'ONG, entitats o fundacions que puguin garantir la situació de carència de recursos econòmics.

PROJECTES DE FINAL DE CURS AL SÓNAR 2009

Del 18 al 20 de juny, Barcelona va celebrar una nova edició del Festival Internacional de Música Avançada i Art Multimèdia: Sónar 2009, un festival d'abast internacional de música electrònica que s'ha anat consolidant com un dels més prestigiosos i innovadors en tecnologies musicals del món.

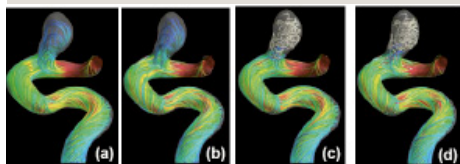
Diversos treballs d'art multimèdia relitzats com a projectes de fi de curs dels màsters i de les titulacions que ofereix la UPF es van presentar al públic en el marc del SonarMàtica, l'àrea d'exhibicions del Festival. Enguany, l'exposició principal de SonarMàtica es va titular "Mecànics", i va estar ubicada a diferents espais de la ciutat, entre els quals destaca el Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB).

SONGEXPLORER DE CARLES F. JULIÀ

@NEURIST ENTRA EN LA FASE DE VALORACIÓ CLÍNICA

El projecte @neurIST, una iniciativa europea per millorar el tractament dels aneurismes cerebrals, liderat pel Grup de Recerca en Imatge Computacional i Tecnologies de Simulació en Biomedicina (CISTIB) i del qual el seu director,

Alejandro Frangi, n'és el coordinador científic del projecte, està a punt de finalitzar amb una inversió de més de 17 milions d'euros.

Un dels principals objectius del projecte @neurIST ha estat desenvolupar una infraestructura tecnològica capaç de relacionar les bases de dades clíniques i biomèdiques disponibles sobre els aneurismes cerebrals amb sistemes d'anàlisi complexos emprant tecnologia computacional d'altres prestacions i d'última generació.

La fase final del projecte està a punt de ser assolida i consistirà en la valoració a la pràctica clínica dels prototips desenvolupats que es configuren com un sistema eficaç, sostenible i efectiu que permetrà una atenció individualitzada i una planificació acurada de les intervencions mèdiques.

CONGRÉS SOBRE LES LITERATURES IBÈRIQUES

Del 18 al 20 de juny, a l'edifici França, el grup de recerca Traducció, Recepció i Literatura de la UPF i el grup de recerca Traducció i Recepció de les Literatures de la Universitat de Barcelona (TRELIT), en col·laboració amb el CSIC, van organitzar un col·loqui internacional sobre les relacions entre les literatures ibèriques (RELIBE). Luis Pegenaute i Enric Gallén, professors del Departament de Traducció i Ciències del Llenguatge, van formar part del Comitè organitzador.

L'acte va aplegar un nombrós grup d'experts en l'àmbit de les diferents literatures ibèriques i de la literatura comparada en el marc d'un exhaustiu programa que va incloure 80 comunicacions així com també set ponències marc a càrrec de prestigiosos investigadors experts en les literatures ibèriques i les seves relacions.

PREMI EN L'ÀMBIT DE LA TEORIA DE LA COMUNICACIÓ

Àngel Lozano, investigador del nou Grup de Recerca en Comunicacions Mòbils, va guanyar un dels guardons internacionals més prestigiosos al món en l'àmbit de la teoria de la comunicació. Li va atorgar la Societat de la Comunicació de l'Institut d'Enginyers Elèctrics i Electrònics, pel seu treball "Optimum Power Allocation for Multiuser OFDM with Arbitrary Signal Constellations", realitzat conjuntament amb Antonio Tulino i Sergi Verdú de la Universitat de Princeton (EUA).

La principal aportació del seu treball és que ha aconseguit optimitzar les transmissions OFDM (multiplexació per divisió de freqüències ortogonals) que utilitzen la majoria de sistemes digitals de comunicació moderns: ADSL, WiFi, ViMAX o la televisió digital terrestre, entre d'altres.

ÀNGEL LOZANO RECOLLINT EL PREMI

DISTINCIÓ PER A TOMÀS DE MONTAGUT

Tomàs de Montagut, catedràtic d'Història del Dret i les Institucions del Departament de Dret de la UPF, va ser designat l'11 de juny Acadèmic de Número de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona amb la medalla XXIII. Els estatuts d'aquesta institució, que daten del 1752, en destaquen la seva missió primordial: l'estudi de la història de Catalunya i la formació de la joventut en la història, la filosofia i la literatura.

Tomàs de Montagut i Estragués (Campelles, Ripollès, 1952) és doctor en Dret per la UB (1982). Entre els anys 1976 i 1991 va ocupar diferents posicions acadèmiques a la UB, fins que el curs 1991-92 va ser nomenat catedràtic d'Història del Dret a la Universitat de Santiago de Compostel·la. Un any després, i com a catedràtic d'aquesta àrea, va incorporar-se a la UPF, en la qual va ocupar posteriorment el càrrec de vicerector de Relacions Institucionals i secretari general. És expert en història de les institucions financeres, de la recepció del dret comú a Catalunya i dels juristes catalans i les seves doctrines.

TOMÀS DE MONTAGUT

85 TREBALLS PARTICIPEN EN EL IV PREMI ERNEST LLUCH

Un total de 85 treballs (17 més que l'any passat) fets per estudiants d'ensenyament secundari de Catalunya van prendre part en el IV premi Ernest Lluch de Ciències Socials i Polítiques, convocat per la Facultat de Ciències Polítiques i Socials de la UPF i per la Fundació Ernest Lluch. El guardó va recaure *ex aequo* en els dos estudiants de batxillerat següents: Marc Berruelo, de l'IES Dolors Mallafrè i Ros, de Vilanova i la Geltrú, per l'obra "La crisi subprime i el crack de 1929: comparació d'episodis d'eufòria financera", i Adrià Doce, de l'Aula Escola Europea de Barcelona, per "Les fundacions dels partits catalans, un cas de Think Tanks?". El jurat va decidir atorgar una menció especial a "El sistema penitenciari català", d'Anna Escrigas, de l'Escola Pia de Caldes de Montbui.

ELS TRES GUANYADORS DEL IV PREMI ERNEST LLUCH

L'acte de lliurament del premi, dotat amb 2.000 euros, va tenir lloc el 26 de juny a la sala de graus Albert Calsamiglia, presidit per Joaquim Prats, president de l'Agència per la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU). Hi van ser presents Jordi Guiu, degà de la Facultat de Ciències Polítiques i Socials de la UPF, i Josep Maria Carreras, membre de les comissions acadèmica i executiva de la Fundació Ernest Lluch, a més de premiats, familiars i amics.

EL PROFESSORAT ES FORMA EN BONES PRÀCTIQUES

El Centre per a la Qualitat i la Innovació Docent (CQUID) de la UPF va organitzar la IV Jornada de Bones Pràctiques Acadèmiques, amb l'objectiu de facilitar la difusió de les novetats docents, fomentar l'intercanvi de bones pràctiques acadèmiques i incentivar la innovació i la millora docent entre el professorat de la Universitat.

La Jornada, que va tenir lloc el 30 de juny a la sala de graus Albert Calsamiglia, va començar amb una benvinguda a càrrec de Josep Eladi Baños, vicerector de Docència i Ordenació Acadèmica, que va presentar James Wilkinson, professor de la Universitat de Harvard. Aquest expert en docència i aprenentatge, director del Derek Bok Center for Teaching and Learning del prestigiós centre nord-americà, va pronunciar la conferència "Com saps que els teus estudiants estan aprenent?".

Després de la xerrada inaugural, es van desenvolupar dues sessions de treball, que van abordar un estudi de cas i el multilingüisme a les aules. Tot seguit, i dividits en diferents grups, hi va haver la presentació de bones pràctiques acadèmiques. La darrera exposició va anar a càrrec d'Oriol Amat, director acadèmic del CQUID, que va presentar la guia "Organització de la docència a la UPF", una eina elaborada per aquest centre. El rector Josep Joan Moreso va cloure la Jornada.

GRADUACIÓ DE MÀSTERS DE LA BARCELONA GSE

La Barcelona Graduate School of Economics (Barcelona GSE) va celebrar el passat 3 de juliol a l'auditori de La Pedrera de Caixa Catalunya la graduació de la segona promoció d'estudiants de màster. El discurs de graduació va anar a càrrec del president de FemCAT, Josep Mateu, conseller delegat del RACC. També hi van participar, en representació dels rectors de les universitats Pompeu Fabra i Autònoma de Barcelona, la vicerectora de Relacions Internacionals de la UPF, Maria Morras, i el delegat de la rectora de la UAB a l'Escola de Postgrau, Jaume Farrés.

Tots ells, juntament amb el president de la Barcelona GSE, Andreu Mas-Colell, van lliurar els diplomes als 127 estudiants de 30 països diferents que s'han graduat enguany, més del 80% dels quals són de fora de l'estat espanyol. Alemanya, Itàlia, Turquia, els Estats Units, Mèxic i Brasil són els principals països d'origen. El passat curs 2008-2009 la Barcelona GSE va impartir sis programes de màster en els àmbits de l'economia i les finances.

MÀRIA MORRAS I ANDREU MAS-COLELL LLIUREN ELS DIPLOMES

COL·LABORACIÓ ENTRE LA UPF I FEDEA

La UPF i la Fundació d'Estudis d'Economia Aplicada (FEDEA) van subscriure un conveni marc de col·laboració, en virtut del qual les dues institucions desenvoluparan conjuntament diferents projectes i iniciatives en l'àmbit de la recerca. La presència d'investigadors i d'estudiants en pràctiques de la UPF a FEDEA, la creació de programes de recerca conjunts o l'organització d'activitats i cursos, són alguns dels punts més importants que preveu l'acord.

P. VÁZQUEZ, T. GARCÍA-MILÀ, J. J. MORESO, A. CICCONE I F. UDINA

El conveni marc té una vigència de cinc anys, prorrogables per períodes iguals, i va ser signat el 14 de juliol a l'edifici del Rectorat pel rector Josep Joan Moreso, i per Pablo Vázquez Vega, director executiu de FEDEA. Per part de la UPF, també hi van ser presents Teresa García-Milà, vicerectora de Política Científica; el professor del Departament d'Economia i Empresa, Antonio Ciccone, que ocuparà una càtedra FEDEA a la UPF, i Frederic Udina, sotsdirector del Departament.

En el marc de l'acte de formalització de la cooperació entre ambdues institucions, es va signar un conveni específic de col·laboració, que estableix les condicions de la presència estable de FEDEA al campus de la Universitat, i que regula diferents aspectes referents a infraestructura, recursos humans i econòmics, i a responsabilitats acadèmiques, de gestió i de seguiment.

PREMIAT UN ESTUDIANT D'ADE

Gregorio Recio Cruz, estudiant de tercer curs d'Administració i Direcció d'Empreses (ADE) de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales, va guanyar el primer premi del concurs Student d'Estadística Aplicada, pel seu treball "Anàlisi de jugadores de la NBA". El guardó, dotat amb 600 euros, li va ser lliurat en el marc del Dia de l'Estadística de Catalunya celebrat el passat 19 de juny a la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona. Convocat pel Servei d'Estadística de la Universitat Autònoma de Barcelona i per l'Institut d'Estadística de Catalunya, el premi s'adreça a estudiants de les universitats espanyoles.

"Anàlisi de jugadores de la NBA" és el treball que Gregorio Recio va presentar com a projecte de final de curs de l'assignatura Anàlisi Multivariant, impartida pels professors Frederic Udina i Ferran Carrascosa. L'estudi tracta un conjunt de dades de jugadors de l'NBA corresponents a la temporada 2007-2008, i pretén complir dos objectius primordials: en primer lloc, agrupar els jugadors segons les seves estadístiques durant l'esmentada temporada i classificar-los en les cinc posicions en què es mouen sobre el terreny de joc, per així comprovar si les posicions teòriques presents a la fitxa dels jugadors es corresponien amb les seves estadístiques reals durant els partits. El segon propòsit de l'estudi és esbrinar quins van ser els millors jugadors de cada posició donades les seves estadístiques, i veure si aquesta anàlisi objectiva es corresponia amb el "cinc inicial ideal" proposat subjectivament pels analistes de l'NBA.

PREMI PAULOV PER AL PROFESSOR JORDI PÉREZ

JORDI PÉREZ

La Societat Catalana de Recerca i Teràpia del Comportament (SCRIRC) va atorgar el premi Paulov, la màxima distinció que atorga aquesta societat, a Jordi Pérez, degà de la Facultat de Ciències de la Salut i de la Vida de la UPF, pel conjunt de la seva trajectòria professional. En el decurs de la XXIV Reunió Anual de l'SCRIRC, celebrada el 8 de maig, va tenir lloc l'acte de lliurament del guardó. L'SCRIRC és una societat que agrupa professionals de les ciències del comportament dedicats tant a la recerca bàsica i a la docència, com a les seves aplicacions a la salut, a l'ensenyament i a les organitzacions.

AVENÇOS EN L'ANÀLISI INTEGRAT DE DADES SANITÀRIES

Una recerca realitzada pels investigadors del CISAL mostra l'eficàcia metodològica del disseny integrat de dades, una nova eina analítica desenvolupada per José Miguel Martínez, Joan Benach i Fernando G. Benavides, del Grup d'Investigació en Salut Laboral del CEXS, sota la direcció del professor Yutaka Yasui, de la Universitat d'Alberta a Edmonton (Canadà) i amb la col·laboració d'investigadors de la Universitat de Toronto (Canadà); l'Institut Català d'Oncologia i de la Generalitat Valenciana.

El treball es va publicar a la revista *Epidemiology* amb el títol "Improving Multilevel Analyses. The Integrated Epidemiologic Design", i l'interès que ha suscitat aquesta recerca ha motivat que José Miguel Martínez hagi estat convidat a presentar el treball a l'Escola de Salut Pública de la Universitat d'Alberta i a la Universitat de Texas (EUA).

JOSÉ MIGUEL MARTÍNEZ

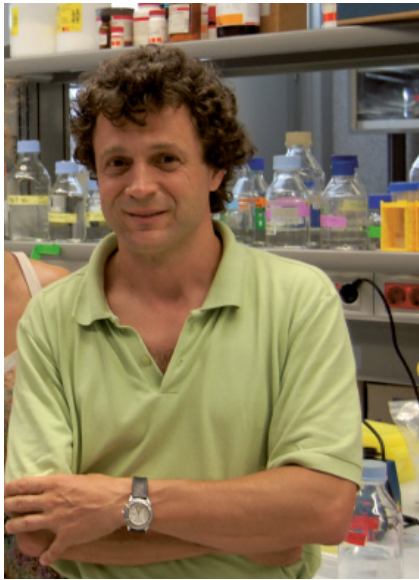
NOU MECANISME MOLECULAR IMPLICAT EN LA REGULACIÓ GÈNICA

El dogma central de la biologia segons el qual cada gen (ADN) produïa un ARN missatger (transcripció) i que alhora fabricava una proteïna (síntesi), no era suficient per explicar les múltiples formes com els gens expressen la informació que contenen. La resposta a aquest problema rau en l'*splicing* alternatiu, un mecanisme de modificació de l'ARN missatger —identificat en la dècada dels noranta— que genera diversitat proteica a partir d'un nombre finit de gens.

Un rigorós estudi d'aquests mecanismes moleculars ha revelat que, sorprenentment, els ARN petits poden també regular l'*splicing* dels ARN missatgers mitjançant el mecanisme TGS, de forma semblant a la regulació de la transcripció. El treball "Control of alternative *splicing* through siRNA-mediated transcriptional gene silencing", s'ha publicat a *Nature Structural & Molecular Biology* i ha estat liderat per Alberto Kornblihtt, de la Universitat de Buenos Aires, en col·laboració amb Eduardo Eyras, investigador ICREA i cap del Laboratori de Recerca Computacional en Regulació Gènica, del Grup de Genòmica Computacional del CEXS.

Són coautors de l'estudi els investigadors predoctorals Eneritz Agirre i Mireya Plass, que treballen sota la direcció d'Eduardo Eyras. El projecte s'emmarca dins la Xarxa Europea d'Excel·lència sobre el *Splicing* Alternatiu (Eurasnet).

NOVA DISTINCIÓ PER AL PROFESSOR RAFAEL MALDONADO

RAFAEL MALDONADO

Rafael Maldonado, catedràtic de Farmacologia de la UPF, director de la Unitat de Neurofarmacologia del CEXS i recentment nomenat investigador ICREA Acadèmia, ha estat elegit membre corresposnal estranger de l'Acadèmia Nacional de Farmàcia de França. La cerimònia de nomenament va tenir lloc en sessió acadèmica ordinària de l'1 de juliol a París, en el decurs de la qual el professor Maldonado va oferir la conferència "Le système opioïde endogène et l'addiction aux drogues", tema del qual n'és un expert de referència internacional, i en la qual va posar de manifest que l'addicció a les drogues és i ha de ser considerada com una malaltia psiquiàtrica crònica que condueix a importants alteracions del cervell relacionades amb la sensació fisiològica de recompensa.

L'Acadèmia Nacional de Farmàcia presta atenció a tots els aspectes de les ciències farmacèutiques i les seves aplicacions a la higiene i la salut pública. És una institució centenària, hereva de la Societat de Farmàcia de París fundada el 2 d'agost de 1803. Reconeguda com d'utilitat pública, va esdevenir Acadèmia l'any 1946 i Acadèmia Nacional el 1979.

"TALÓ D'AQUIL·LES" PER COMBATRE ELS VIRUS

La Unitat de Virologia Molecular que dirigeix Juana Díez, investigadora del Departament de Ciències Experimentals i de la Salut (CEXS), en col·laboració amb dos grups d'investigadors alemanys, ha identificat un "taló d'Aquil·les", un punt vulnerable de les infeccions virals que podria ser utilitzat per al desenvolupament de nous i més eficients tractaments antivirals d'ampli espectre.

JUANA DíEZ

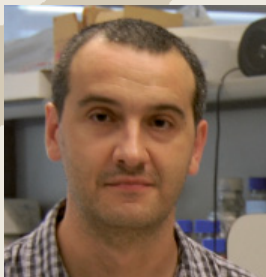
Un descobriment de gran rellevància ja que en l'actualitat no es disposa de suficients opcions terapèutiques per combatre les infeccions produïdes per virus. Fins al moment, tots els antivirals desenvolupats estan dirigits contra les proteïnes virals i, per tant, limitats per la gran

capacitat que tenen la majoria dels virus de mutar i generar variants resistents. L'article es va publicar a *Proceedings of the National Academy of Sciences* (PNAS) i hi han col·laborat de manera destacada Nicoletta Scheller; Leonardo Bruno Mina; Rui Pedro Galao i Mireia Giménez-Barcons, tots ells investigadors de la Unitat de Virologia Molecular.

"Si a més poguéssim identificar proteïnes de la cèl·lula hoste que per la seva importància fossin utilitzades no només per un virus concret sinó per un rang de virus, comptaria amb noves dianes per al desenvolupament d'antivirals d'ampli espectre", apunta Juana Díez, directora de l'estudi. Un avantatge que podria ser efectiu fins i tot per a nous virus encara desconeguts.

ENTREVISTA A ANDRÉS OZAITA

INVESTIGADOR DE LA UNITAT DE NEUROFARMACOLOGIA DEL DEPARTAMENT DE CIÈNCIES EXPERIMENTALS I DE LA SALUT, I PROFESSOR AGREGAT DE FARMACOLOGIA DE LA UPF.

“L’estudi dels efectes cognitius dels cannabinoides revela la repercussió d’aquesta substància en l’amnèsia, la memòria o l’aprenentatge”

● En quines línies de recerca està treballant actualment?

Les línies de recerca de la Unitat de Neurofarmacologia que dirigeix el professor Rafael Maldonado, de la qual en sóc membre, se centren en l’estudi dels mecanismes neurobiològics implicats en els fenòmens de dependència a drogues, en el dolor neuropàtic, així com també en els trastorns afectius i de la ingesta alimentària. El principal interès de la Unitat és identificar noves dianes terapèutiques del sistema nerviós per tractar aquest tipus de malalties. En particular, el meu grup de recerca estudia els processos intracel·lulars associats al sistema cannabinoide endogen, un sistema modulador neuronal del sistema nerviós central.

● En què consisteix el sistema cannabinoide?

És un sistema que modula la transmissió neuronal, sobre el qual actuen tant moduladors del mateix cos (endocannabinoides) com substàncies externes (derivades del cànnabis) a través de l’activació d’uns receptors específics: els receptors cannabinoides. Quan aquests receptors són activats es posen en marxa uns mecanismes de senyalització dins la cèl·lula capaços de regular processos tan dispars i crucials per a l’ésser viu com la memòria, la plasticitat, la protecció o la formació de noves neurones. Tot això ha situat aquest sistema biològic en el punt de mira de les noves teràpies contra l’obesitat, el dolor, els processos degeneratius neuronals i el control de les addiccions.

● Per què són tan importants els ratolins per a la biologia experimental?

Els ratolins i, més concretament, els modificats genèticament, s’han convertit en una eina fonamental per a la biologia experimental. Estudiem l’efecte que produeix una modificació d’un sol gen o d’un grup de gens en qualsevol de les funcions de l’organisme. En el nostre cas, ens interessa estudiar les funcions relacionades amb el comportament animal, com ara la memòria. Els ratolins que fem servir no existirien sense les tècniques desenvolupades en els darrers anys. Aquestes tècniques permeten eliminar el gen que codifica per al receptor cannabinoide i, en conseqüència, permeten saber què passa en l’animal quan li manca aquest element. Per exemple, és gràcies a aquestes tècniques que hem pogut determinar que la pèrdua de memòria deguda al cànnabis requereix un determinat tipus de receptor que es produeix en uns tipus de neurones específiques del cervell.

● En relació amb el darrer treball publicat a *Nature Neuroscience*, quines aplicacions clíniques se’n deriven?

El nostre darrer treball identifica el mecanisme pel qual els cannabinoides produeixen dèficits en la memòria. Atès que hem sabut identificar el receptor involucrat i les vies de senyalització implicades, estem en condicions de poder desenvolupar estratègies terapèutiques capaces de saber aprofitar els efectes beneficiosos dels derivats cannabinoides minimitzant els efectes negatius com ara els relacionats amb l’amnèsia.

● Quina és la incidència del cànnabis entre la població?

Actualment, el cànnabis és la droga il·legal d’abús de major incidència, en part per la baixa percepció de risc que té entre els consumidors. A més, el seu ús s’ha estès entre la joventut, amb una edat d’iniciació al consum al voltant dels 14 anys.

● Quines conseqüències es deriven del seu consum?

Atès que el sistema nerviós humà no assolix la plena maduresa fins als 18 o 20 anys, els efectes nocius del consum de cànnabis sobre el desenvolupament del sistema nerviós és l’efecte pernicios més rellevant. Altres repercussions descrites del consum elevat d’aquesta droga són la síndrome amotivacional; l’aparició de trastorns psicòtics en persones vulnerables i, en relació amb el poder addictiu d’aquest tipus de substàncies, la recaiguda en el consum d’altres drogues més perniciosos. A més, el consum de cànnabis quasi sempre va associat al consum d’altres substàncies com ara l’alcohol i el tabac.

● I, aleshores, quin serà el pas següent? Estem estudiant en models animals si els mecanismes involucrats a llarg termini són similars o no als efectes observats després d’una administració única d’aquestes substàncies. Com a extensió al treball publicat recentment, volem aprofundir també en la relació temporal que hi ha entre l’administració de cannabinoides i els efectes amnèsics, així com en la relació amb d’altres processos fisiològics relacionats amb la memòria, com per exemple l’aprenentatge. ●